

Wielgus, Agnieszka

Cechy osobowości animatorów ruchu Światło-Życie

Studia Płockie 23, 189-197

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Agnieszka Wielgus

CECHY OSOBOWOŚCI ANIMATORÓW RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

W dwutysięcznej historii katolicyzmu powstawały liczne ruchy i wspólnoty religijne. Jedne z nich włączały się we wspólnotę nadrzędną - Kościół i uznawały zwierzchnictwo hierarchii kościelnej. Inne, jak np. ruch albigensów, czy waldensów były potępiane jako heretyckie. Pojawiające się obecnie ruchy religijne są odpowiedzią na poborową „accomodata renovatio” i wyrażają reakcje na kryzys wartości duchowych. Na różnorodność współczesnych zrzeseń laikatu zwrócił uwagę Jan Paweł II¹, widząc w nich wielką szansę dla rozwoju Kościoła Powszechnego. Oznaki obserwowanej „odnowy religijnej” daje się zauważyć również w Polsce, gdzie 19 stycznia 1991 r. doszło do utworzenia Rady Ruchów Katolickich². W skład Rady weszli przedstawiciele 20 najliczniej reprezentowanych w Polsce ruchów i stowarzyszeń katolickich. Wśród nich znalazł się również Ruch Światło-Życie, nazywany potocznie „Oaza”³.

Historia Ruchu, związanego z osobą księdza F. Blachnickiego, wskazuje, jak rekolekcje zorganizowane w 1951 r. dla grupy 132 ministrantów⁴, mogły zapoczątkować dynamiczny rozwój Ruchu, liczącego 40 lat później ponad 70 tysięcy członków⁵. Wydaje się zrozumiałe, dlaczego odgrywająca dużą rolę w wychowaniu młodego pokolenia „Oaza” stała się przedmiotem licznych publikacji oraz badań pedagogicznych, socjologicznych i psychologicznych. Przedmiotem przeprowadzanych badań były m.in. następujące korelaty osobowości członków Ruchu: skłonność do zachowań altruistycznych, postawy wartościujące, potrzeby psychiczne, postawy wobec siebie i innych, poczucie wsparcia społecznego oraz struktura obrazu siebie. Badaniem wyróżnionych zmiennych zajęły się następujące osoby. H. Panak⁶, W. Nowicki⁷, M. Wójcik⁸, A. Szajda⁹ oraz A. Wielgus¹⁰. Celem wszystkich badań psychologicznych, a więc również i tych, którymi zostali objęci członkowie „Oazy” jest poznanie pewnego „wycinka” struktury osobowości.

Termin „osobowość”, wprowadzony przez I. Kanta¹¹, stosowany jest w psychologii i pedagogice. Z racji na swoją wieloznaczność pojęcie to doczekało się ponad 50 różnych definicji¹². Na zróżnicowanie definicji osobowości wpływają przede wszystkim założenia, leżące u podstaw poszczególnych teorii psychologicznych. W swojej pracy magisterskiej¹³ omówiłam krótko znaczenie terminu „osobowość” w

najbardziej znanych teoriach psychologicznych, a w przeprowadzonych badaniach skoncentrowałam się na analizie wybranych korelatów osobowości członków Ruchu Światło-Życie⁴, między innymi na opisie struktury obrazu siebie. Podejmując się wykonania wspomnianych badań, wyszłam z założenia, że fakt przynależności do tej samej grupy religijnej może wpływać na ujednoczenie treści obrazu siebie jej członków. Na tej drodze zamierzałam wyodrębnić cechy osobowości, specyficzne dla młodzieży oazowej.

Opis badanej grupy

Badania przeprowadziłam na populacji 30 animatorów Ruchu (grupa eksperymentalna - E) oraz 30 osób nie należących do „Oazy” (grupa kontrolna - K). Wszyscy badani byli młodymi mieszkańcami Płocka. Średnie wieku dla obu grup były zbliżone i wynosiły: 19 w grupie E i 18 w grupie K. W badanych grupach przeważały kobiety. Większość badanych nie założyła jeszcze rodziny (87% w grupie E i 93% w grupie K). Przeważająca część omawianych osób uczyła się jeszcze, głównie w studium nauczycielskim, liceum ogólnokształcącym, nieliczni byli studentami. Analiza środowiska rodzinnego wykazała, że większość badanych pochodziła z rodzin pełnych i wielodzietnych.

Opisując dane personalne, zawarte w Arkuszu Personalnym, stwierdziłam, że tylko 20% animatorów należało do innych niż „Oaza” ruchów czy stowarzyszeń. W grupie K liczba ta była znacznie wyższa - 47%. Możliwe, że badani członkowie grupy E poświęcali pracy w Ruchu tyle czasu, że nie mieli go już na pracę w innej organizacji.

Opisując grupę E nie sposób jest nie wspomnieć o miejscu badanych „oazowiczów” w strukturze Ruchu. Wszyscy badani członkowie „Oazy” byli aktualnymi animatorami wychowawczymi. Posługę tę pełnili od miesiąca do 6 lat. Animatorem w Ruchu można zostać teoretycznie po kilku latach pracy formacyjnej. Warunkiem jest uczestnictwo w trzystopniowej Oazie Nowego Życia (w okresie wakacyjnym) oraz praca w małej grupie w czasie roku szkolnego. Dopiero po 2 latach formacji deutero-katechumenalnej, zakończonej uroczystym Triduum Paschalnym i formacji fundamentalnej po ONŻ III°, uwieńczonej Triduum Pentekostalnym, można podjąć pracę w diakonii. Jednym z rodzajów diakonii, w której pracują animatorzy wychowawczy, jest diakonia wychowawcza, stawiająca sobie za cel pracę z młodymi członkami Ruchu. Takie warunki pracy w „Oazie” mają uchronić Ruch przed niedokształconymi i nieodpowiedzialnymi animatorami, którzy wychowując młodych ludzi mogliby im wyrządzić krzywdę przez własne niedouczenie i niedojrzałość.

Badani przeze mnie animatorzy, pełniący swoją posługę w płockich parafiach. Św. Zygmunta, Św. Bartłomieja i Bł. Jadwigi, w znacznej większości (77%) nie posiadali jeszcze pełnej formacji oazowej i nie należeli do żadnej diakonii (70%). Przeważająca część badanych zapoznała się z pracą animatorską podczas letnich rekollekcji. Ich posługa animatorska w parafii wymuszona była przez warunki panujące w parafialnych wspólnotach oazowych, w których brakowało odpowiednich wychowawców dla młodzieży.

Metody badania

W opisywanych badaniach wykorzystałam 2 metody: Arkusz Personalny we własnym opracowaniu oraz Test Przymiotnikowy ACL H.B. Gougha i A.B. Heilbruna.

Arkusz Personalny skonstruowałam w 2 wersjach. „A” - dla grupy E oraz „B” - dla grupy K. Poniżej zamieszczonej instrukcji znajdowało się 8 w wersji „A” i 7 w wersji „B” kategorii danych personalnych (płeć, wiek, stan cywilny, nauka i praca, rodzina, organizacje, religia), a w wersji „A” - dodatkowo Ruch Światło-Życie. Zadanie osoby badanej polegało na wpisaniu w wykropkowane miejsca danych dotyczących siebie, swojej rodziny, wyznawanej religii i stosunku do organizacji.

Test Przymiotnikowy ACL przeznaczony jest do badania osobowości osób dorosłych i młodzieży. Pozwala na określenie treści realnego, idealnego, retrospektywnego i prospektywnego obrazu siebie. Na tej podstawie można stwierdzić, jakie potrzeby - z grupy potrzeb psychicznych wyróżnionych przez H.A. Murraya¹⁵ - przypisuje sobie człowiek; jaki jest stopień stałości obrazu siebie oraz jego zbieżność z ideałem siebie. W badaniach zastosowałam czwartą wersję Testu ACL, pochodzącą z 1980 r., przetłumaczoną na język polski przez A. Jurosa i P. Olesia w 1990 r.¹⁶.

Arkusz testowy opisywanej metody składa się z listy 300 przymiotników. Osoba badana jest proszona o wybór tych określeń, które, jej zdaniem, najlepiej ją charakteryzują. Tego wyboru dokonuje przez podkreślenie danego przymiotnika, lub przez postawienie „+” przy odpowiednim numerze na arkuszu odpowiedzi. Osobom wypełniającym test można podać, w zależności od celu badania, 4 rodzaje instrukcji.

Zaznacz „+” te przymiotniki, które mówią, jaki jesteś - badanie obrazu realnego;

Zaznacz „+” te przymiotniki, które mówią, jaki byłeś - badanie obrazu retrospektywnego;

Zaznacz „+” te przymiotniki, które mówią, jaki będziesz - badanie obrazu prospektywnego;

Zaznacz „+” te przymiotniki, które mówią, jaki chciałbyś być - badanie obrazu idealnego.

W swoich badaniach analizowałam treść realnego obrazu siebie w grupie K oraz realnego i retrospektywnego w grupie E¹⁷. Dokonując badania obrazu retrospektywnego stawiałam pytanie. „jaki byłeś (-aś) przed wstąpieniem do Ruchu Światło-Życie?”.

Ogólnym założeniem Testu ACL, na podstawie którego konstruowano skale, jest hipoteza, że ludzie wybierający różne przymiotniki do opisu siebie, faktycznie różnią się między sobą w zakresie funkcjonowania i struktury osobowości. Opisywana wersja testu składa się z 37 skal, uporządkowanych w 5 grup¹⁸: skale modus operandi, skale potrzeb, tematyczne, skale analizy transakcyjnej oraz oryginalności - inteligencji. Przy wyodrębnianiu tych skal H.B. Gough i A.B. Heilbrun opierali się głównie na modelu struktury osobowości, proponowanym przez H.A. Murraya, częściowo na modelu psychoanalitycznym oraz na opisach zachowań dobrze i źle przystosowanej osobowości w warunkach amerykańskich¹⁹.

Skale modus operandi mierzą cechy osobowości kształtujące filozofię życia, stosunek do życia, do ludzi, do samego siebie oraz obowiązujących norm społecznych.

Skale potrzeb, H.A. Murraya, odnoszą się do predyspozycji, które Murray określał jako ważne i badają następujące potrzeby osiągnięć, dominacji, wytrwałości, rozumienia siebie i innych, porządku, opiekowania się innymi, afiliacji, kontaktów heteroseksualnych, ujawniania się, autonomii, agresji, zmiany, wsparcia ze strony innych, upokorzenia i podporządkowania.

Skale tematyczne mierzą różne korelaty osobowości, a wśród nich gotowość na pomoc i poradę innych ludzi, samokontrolę, zaufanie do siebie, przystosowanie osobiste; idealny obraz siebie, zdolności twórcze oraz cechy przywódcze.

Skale analizy transakcyjnej, oparte na teorii E. Berne'a²⁰, opisują podstawowe komponenty osobowości, omawiane w analizie transakcyjnej: Krytyczny Rodzic, Wychowawczy Rodzic, Dorosły, Wolne Dziecko i Adaptowane Dziecko.

Skale oryginalności - inteligencji opierają się na założeniu, że istnieje korelacja między oryginalnością myślenia, a inteligencją. Wyniki badań potwierdzających tę hipotezę zostały opublikowane przez G. Welsha w 1975 r.²¹ W Teście ACL zastosowano 4 skale oryginalności - inteligencji.

Wybrana przeze mnie technika badania miała umożliwić członkom obu badanych grup spokojne i bezstresowe wypełnienie Arkusza Personalnego oraz arkusza odpowiedzi do Testu ACL. W tym celu po podaniu instrukcji do badań rozdałam wszystkim badanym oba arkusze, dając im kilka dni na wypełnienie testów.

Pierwszą interpretację psychologiczną przeprowadziłam w oparciu o wyniki Testu ACL, obrazujące zależność między realnym i retrospektywnym obrazem siebie animatorów Ruchu Światło-Życie.

Realny i retrospektywny obraz siebie animatorów Ruchu Światło-Życie

Porównanie treści realnego i retrospektywnego obrazu siebie „oazowiczów” miało na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie jaka zmiana, zdaniem badanych osób, zaszła w nich od czasu wstąpienia do Ruchu. Zastosowane tu kryterium zmiany jest bardzo subiektywne, bo zależne od oceny samych badanych osób.

Na wstępie analizy psychologicznej uzyskanych danych należy stwierdzić, że większość cech i postaw składających się na realny obraz siebie członków Ruchu, cechuje średnie nasilenie, w przeciwieństwie do bardziej zróżnicowanych treści obrazu retrospektywnego. Różnice istotne statystycznie między badanymi obrazami dotyczą aż 76% wyróżnionych w Teście ACL korelatów osobowości i świadczą o znacznych zmianach, jakie, w przekonaniu badanych animatorów zaszły w ich osobowości w czasie przynależności do Ruchu.

Członkowie „Oazy” charakteryzują się lepszym przystosowaniem do środowiska i bardziej pozytywnym stosunkiem do życia, niż przed wstąpieniem do Ruchu. Cechują się większym, w porównaniu z „okresem przedoazowym”, zadowoleniem z istniejącej sytuacji i mniej ambiwalentnym stosunkiem do życia. Członkowie grupy E są obecnie bardziej skoncentrowani na pracy i osiągają w niej lepsze rezultaty niż przed wstąpieniem do ruchu oazowego. Badana grupa ujawnia obecnie większe, niż przed przystąpieniem do „Oazy”, natężenie potrzeby osiągnięć. Wyraża się to w większej śmiałości, przedsiębiorczości, wytrwałości oraz potrzebie dominacji, której

osobowościowym korelatem jest ambicja, pewność siebie i zdecydowanie. Aktualnie u badanych - bardziej niż w okresie „przedoazowym” - ujawnia się potrzeba wytrwałości i porządku, przejawiające się w większej sumienności, obowiązkowości, samodyscyplinie, stanowczości oraz lepszym planowaniu działań i większej pilności.

Badana grupa ujawnia obecnie większe natężenie potrzeby opiekowania się innymi, afiliacji i kontaktów heteroseksualnych. Przejawem wzrostu nasilenia wymienionych potrzeb jest większe zainteresowanie problemami innych. Zainteresowanie ludźmi znajduje swój wyraz w gotowości do niesienia pomocy, do współpracy i zdolności do współczucia. Kontakty interpersonalne, w porównaniu z czasem „przedoazowym”, są u badanych osób liczniejsze i bardziej trwałe. Obecnie członkowie grupy E potrzebują mniej wsparcia ze strony innych i spostrzegani są jako mniej stanowczy i bardziej altruistyczni. Członkowie grupy E doświadczają większej potrzeby rozumienia siebie i innych, mającej swój wyraz w przywiązywaniu wagi do zdolności intelektualnych i poznawczych oraz w precyzyjniejszym przewidywaniu zachowań.

Badani animatorzy odznaczają się, w porównaniu z czasem, gdy nie należeli do Ruchu, szerszymi zainteresowaniami i większą ciekawością w stosunku do otaczającego ich świata. Obecnie nie lubią szybkich zmian i wychodzenia „poza konwencję”, są bardziej odporni na stres oraz lepiej radzą sobie z trudnościami życiowymi. Badanych „oazowiczów” cechują większe zdolności do logicznego oraz analitycznego myślenia. Animatorzy z grupy E doznają aktualnie mniejszych trudności w odejściu od podporządkowanych ról dziecięcych, niż wówczas, gdy nie należeli jeszcze do „Oazy”. Są bardziej niezależni i lepiej przygotowani do konfrontacji z dorosłym życiem.

Reasumując przedstawioną analizę psychologiczną różnic między realnym i retrospektywnym obrazem siebie członków Ruchu, należy powiedzieć, że badane osoby zauważają wiele pozytywnych zmian, jakie zaszły w nich w czasie przynależności do „Oazy”. Na podstawie informacji, uzyskanych z Testu ACL, stwierdziłam, że u członków grupy E, obecnie z większym nasileniem, niż w okresie poprzedzającym wstąpienie do ruchu oazowego, uwidaczniają się następujące potrzeby: osiągnięć, dominacji, wytrwałości, rozumienia siebie i innych, porządku, opiekowania się innymi, afiliacji, kontaktów heteroseksualnych i autonomii. Członkowie grupy E są obecnie bardziej optymistycznie nastawieni do życia, swoich możliwości oraz bardziej zadowoleni z zaistniałej sytuacji. Badanych cechuje aktualnie lepsze przystosowanie do środowiska, głębsze więzi z ludźmi oraz większa zdolność do empatii. Członków grupy E charakteryzuje obecnie lepsza koncentracja na pracy i działaniu, obowiązkowość, sumiennosc, samodyscyplina i rozważa. Animatorzy odznaczają się, w porównaniu z czasem poprzedzającym wstąpienie do Ruchu, większą śmiałością, szerszymi zainteresowaniami oraz większymi ambicjami i wytrwałością. Badani animatorzy doświadczają podobnego, jak przed wstąpieniem do Ruchu, nasilenia potrzeby ekshibicjonizmu, przejawiającej się w zwracaniu na siebie uwagi oraz potrzeby zmiany. Członków grupy E cechuje podobna, jak przed wstąpieniem do ruchu oazowego, samokontrola oraz oryginalność w myśleniu i spostrzeganiu.

Przedstawiona analiza porównawcza realnego i retrospektywnego obrazu siebie członków Ruchu wykazała, że badani animatorzy dostrzegają wiele pozytywnych zmian, jakie zaszły w ich osobowości w czasie przynależności do ruchu oazowego. Zmiany te dotyczą stosunku do przyszłości, do siebie oraz do innych osób.

Oporając się na subiektywnym kryterium, którym jest samoocena badanych, należy wnioskować o dużym, pozytywnym wpływie Ruchu na osobowość jego członków. Z drugiej jednak strony należy pamiętać o nieświadomych tendencjach do przedstawiania ruchu oazowego w jak najlepszym świetle i uważania go za „cudowny lek”, który grzesznych i zakompleksionych ludzi przemienia w osoby prawie doskonałe. Takie przekonanie jest bardzo powszechne w młodych wspólnotach oazowych i znajduje potwierdzenie w tak zwanych „świadczeniach” przedstawianych w czasie rekolekcji letnich, w Dniu Wspólnoty. Wówczas uczestnicy rekolekcji mówią o tym, jacy byli kiedyś (zazwyczaj przedstawiają się w jak najczarniejszych barwach) i jacy są obecnie, dzięki ruchowi oazowemu.

Wspomniane braki subiektywnego kryterium samooceny, na którym opiera się materiał uzyskany w Teście ACL, uniemożliwiają bezkrytyczne podejście do otrzymanych danych. Przedstawiona analiza stanowi punkt wyjścia do bardziej analitycznych i zaplanowanych na okres minimum 3 lat badań podłużnych, którym zostałyby poddane osoby w momencie wstąpienia do Ruchu i powtórnie, po 3 latach pracy w „Oazie”.

Realny obraz siebie członków grupy E i K

Psychologiczny opis realnego i retrospektywnego obrazu siebie animatorów Ruchu umożliwił dokonanie oceny wpływu „Oazy” na jej członków. Kolejna analiza dotyczyła treści realnego obrazu siebie w 2 grupach: E i K. Porównanie tych grup, z których jedną tworzyli aktualni animatorzy oazowi, a drugą osoby niepracujące w „Oazie”, miało na celu wyłonienie tych cech, które charakteryzują członków Ruchu. Fakt przynależności do Ruchu był główną zmienną niezależną, różnicującą badane grupy. Na tej podstawie można postawić hipotezę, że główną przyczyną istotnych statystycznie różnic między treściami obrazu realnego w badanych populacjach jest fakt przynależności do „Oazy”. Oczywiście nie można na podstawie moich badań powiedzieć, jaka jest przyczyna tego, że animatorzy Ruchu posiadają obraz siebie właściwy dla większości członków grupy, do której należą. Najogólniej można wyróżnić dwie główne hipotezy tego stanu rzeczy:

- do Ruchu wstępowałyby tylko osoby o określonych cechach osobowości, to znaczy, że analogiczne badania przeprowadzone wśród nowo przyjętych członków „Oazy” dałyby zbliżone wyniki;

- ruch oazowy może wpływać na osobowość swoich członków, modyfikując ją poprzez stosowane metody wychowawcze i istniejący system nakazów i zakazów.

Danych do zweryfikowania powyższych hipotez dostarczyły mi wyniki badań wykonanych z zastosowaniem Testu ACL. Przy analizie psychologicznej należy zaznaczyć, że znaczna większość cech badanych członków grupy E ma średnie nasilenie (89%), dla porównania - w grupie K takie wielkości stanowią 46%. Istotne statystyczne

różnice między członkami grupy E i K, stanowią 51% wszystkich badanych cech, składających się na obraz siebie.

Szczegółowa analiza różnic między badanymi grupami pozwala stwierdzić, że członkowie ruchu oazowego są bardziej pozytywne, niż ich rówieśnicy spoza „Oazy” ustosunkowani do życia; w jaśniejszych barwach spozstrzegają przyszłość. Animatorów Ruchu nie przytłacza tak bardzo, jak członków grupy K, zmienność życia. Pomimo tego badani animatorzy są większymi od swoich kolegów i koleżanek spoza „Oazy”, zwolennikami stałości i ciągłości.

Badani przedstawiciele ruchu oazowego odznaczają się większą od osób z grupy K, odpornością na stres i traumę. Animatorzy doświadczają większego natężenia potrzeby osiągnięć; cechuje ich również większa skuteczność w działaniu i śmiałość. Badani członkowie Ruchu odczuwają większą potrzebę dominacji, przejawiającą się w większej sile woli, ambicji i zdecydowaniu. „Oazowiczów” charakteryzuje większe nasilenie potrzeby porządku i wytrwałości, przejawiających się w samodyscyplinie, lepszej organizacji i tempie pracy oraz sumiennosci.

Wymienione cechy mogą być przyczyną mniejszych zdolności animatorów ruchu oazowego do eksponowania i rozładowywania swoich emocji oraz gorszej, od członków grupy K, umiejętności odprężenia. Przedstawiciele Ruchu mają większe, niż osoby z grupy K, zaufanie do siebie i większą samoakceptację. Badani animatorzy posiadają lepsze, od swoich rówieśników spoza „oazy” zdolności intelektualne, których wskaźnikiem jest większa szybkość reakcji i lepsze od członków grupy K zdolności do planowania oraz szersze zainteresowania. Członkowie obu badanych grup mają trudności w przystosowaniu do środowiska, przy czym osoby należące do „oazy” z lepszym skutkiem, przewyciężają wspomniane kłopoty.

Badani animatorzy są w mniejszym stopniu skłonni do wszczynania kłótni, ujawniania złości i obrażania się. Członkowie Ruchu odczuwają większą od osób z grupy K, potrzebę opiekania się innymi, przejawiającą się w bardziej pozytywnym stosunku do ludzi, mniejszej obawie przed nimi. Osoby należące do ruchu oazowego w większym stopniu doświadczają potrzeby rozumienia siebie i innych, ale cechują się też mniejszą zdolnością do refleksji.

Reasumując rozważania nad porównaniem realnego obrazu siebie członków grupy E i K, można wyróżnić te sfery osobowości, w których członkowie Ruchu funkcjonują lepiej lub gorzej od swoich rówieśników spoza „Oazy”. Badanych animatorów charakteryzuje większe nasilenie następujących potrzeb psychicznych: potrzeby osiągnięć, dominacji, rozumienia siebie i innych, opiekania się innymi, afiliacji i wytrwałości.

Członkowie Ruchu są bardziej pozytywnie, aniżeli członkowie grupy K, ustosunkowani do życia i swoich możliwości, wyróżniają się większym zdecydowaniem i ambicją. Pozytywniejszy stosunek młodzieży oazowej do życia i do własnych zdolności, w porównaniu z członkami grupy K, można wytłumaczyć większym idealizmem badanych animatorów. Członkowie Ruchu wydają się bardziej wierzyć w to, że własnymi siłami i z Bożą pomocą, potrafią pokierować swoim życiem i przewyciężyć napotykaną trudności. Takie podejście do rzeczywistości zgodne jest ze wskazówką

ewangeliczną, według której człowiek powinien bezgranicznie zaufać Bogu i starać się przede wszystkim o Królestwo Boże (Mt 6, 24 - 34).

Badani reprezentanci ruchu oazowego mają większe zdolności intelektualne od swoich rówieśników spoza „Oazy”. Przejawia się to w większej szybkości reakcji, lepszej zdolności do planowania i szerszych zainteresowaniach. Stosunek animatorów do pracy jest również bardziej pozytywny, niż członków grupy K. Możliwe, że konieczność godzenia nauki z obowiązkami animatora ruchu oazowego, nauczyła badane osoby bardziej ekonomicznie wykorzystywać czas. Należy pamiętać, że wśród cotygodniowych zajęć animatora wychowawczego znajdują się regularne, wcześniej przygotowywane spotkania z grupą, spotkania w grupie formacyjnej, Msza św. z udziałem parafialnej wspólnoty oazowej oraz odprawa animatorów. Oprócz tego, co pewien czas organizowane są Dni Wspólnoty, czuwania modlitewne, adoracje, dyżury liturgiczne. Animatorzy oazowi chcąc pogodzić naukę z pracą w ruchu, muszą swoje obowiązki dobrze organizować i szybko wykonywać.

Nasilenie niektórych, pozytywnych cech osobowości członków grupy E, jest mniejsze, aniżeli w grupie K. Badani przedstawiciele ruchu oazowego są mniej zainteresowani otaczającym światem, mniej refleksyjni, bardziej spięci i mający większe trudności w ujawnianiu własnych emocji, niż członkowie grupy K.

Przedstawiona analiza ukazała znaczną przewagę pozytywnych cech osobowości w grupie Animatorów „Oazy” nad analogicznymi korelatami, badanymi wśród osób nie należących do Ruchu. Najważniejszej przyczyny rozbieżności wyników między badanymi grupami należy szukać w głównej kontrolowanej zmiennej - przynależności do ruchu oazowego. Trudno na podstawie przeprowadzonej analizy wyników badań stwierdzić jednoznacznie, która z przedstawionych wcześniej hipotez, wyjaśniających uzyskane dane, jest bardziej wiarygodna. Do tej weryfikacji są konieczne długotrwałe, podłużne badania wśród członków ruchu oazowego. Nie ulega wątpliwości, że Ruch Światło-Życie odgrywa, bezpośrednio lub pośrednio, pozytywną rolę w formowaniu osobowości swoich członków.

Przypisy:

¹ Por. Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Christefideles laici* o powołaniu i misji świeckich w Kościele i świecie w dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II, Watykan 1988, s. 74 - 80.

² Por. Rada Ruchów Katolickich w Polsce, *Biuletyn Informacyjny Sekretariatu*, Warszawa 1991, nr 1.

³ Od tej pory. Ruch.

⁴ Por. F. Blachnicki, *Metoda przeżyciowo - wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych*, Lublin 1963, s. 1 (msp. pr. licencjacka).

⁵ Por. Komunikat Centralnej Diakonii Jedności Ruchu Światło-Życie, 90/91, nr 1, a. 1.

⁶ Por. H. Panak, *Próba oceny postaw religijnych i wartościujących oraz niektórych cech osobowości u młodzieży uczestniczącej w Ruchu Światło-Życie*, Warszawa 1986 (msp. pr. mgr).

⁷ Por. W. Nowicki, *Oddziaływanie Ruchu Światło-Życie na kształtowanie się postaw religijnych i wartościujących młodzieży*, Warszawa 1987 (msp. rozpr. dokt.).

⁸ Por. M. Wójcik, *Wpływ poczucia wsparcia społecznego na nadzieję i skuteczność działania (badania małych grup religijnych)*, Lublin 1985 (msp. pr. mgr).

⁹ Por. A. Szajda, Psychopedagogiczne aspekty społecznej dojrzałości animatorów Ruchu Światło-Życie, Lublin 1991 (msp. pr. mgr).

¹⁰ Por. A. Wielgus, Niektóre korelaty osobowości członków Ruchu Światło-Życie, Lublin 1991 (msp. pr. mgr).

¹¹ Por. I. Kant, Krytyka praktycznego rozumu, Warszawa 1984, s. 143-145.

¹² Por. S. Siek, Struktura osobowości, Warszawa 1986, s. 221.

¹³ Por. A. Wielgus, Niektóre korelaty osobowości członków Ruchu Światło-Życie, s. 55-61.

¹⁴ Por. tamże, s. 114-162.

¹⁵ Por. H. A. Murray, Explorations in Personality, New York 1953, s. 152-225.

¹⁶ Por. A. Juros, P. Oleś, Podręcznik do 37 - czynnikowego Testu Przymiotnikowego ACL H. B. Gougha i A. B. Heilbruna, Lublin 1990 (msp.).

¹⁷ Por. A. Wielgus, Niektóre korelaty osobowości członków Ruchu Światło-Życie, s. 115-137.

¹⁸ Por. A. Juros, P. Oleś, Podręcznik do 37 - czynnikowego Testu Przymiotnikowego ACL, s. 18.

¹⁹ Por. S. Siek, Wybrane metody badania osobowości, Warszawa 1963, s. 393.

²⁰ Przystępny opis głównych elementów i zastosowania w praktyce analizy transakcyjnej zamieszczają między innymi T. A. Harris, W zgodzie z sobą i z tobą, Warszawa 1987 oraz R. Rogoll, Aby być sobą, Warszawa 1989.

²¹ Por. A. Juros, P. Oleś, Podręcznik do 37 - czynnikowego Testu Przymiotnikowego ACL, s. 15.

Ponadto przez kilka lat przeżywał on we Włoszech, głównie w Turynie, gdzie spotkał się z wielkim wychowawcą i pisarzem - św. Janem Basko. W swojej pracy kapłańskiej mocno troszczył się o życie religijne prostej ludności, ale myślał także o poprawieniu warunków materialnych najbardziej potrzebujących. Organizował życie kulturalne młodzieży, wskazując jej godziwe ślasy rozwoju. Sam studiował specjalistyczne czasopisma rolnicze, by doradzić członkom w zakresie pszczelarstwa, hodowli bydła i drobiu, uprawy jęczmienia. Ponadto organizował pomoc społeczną przy żniwach i sianokosach, założył spółkę oszczędności i pożyczek, by bronić biednych wsiolaniaków przed lichwiarzami. Dostrzegał niesprawiedliwość społeczną, walczył z plagą pijalstwa, zakładał zakłady wychowawcze dla chłopców. Tyle krótko można by powiedzieć o ks. Bronisławie Markiewiczu.

Więcej i szerzej o nim możemy dowiedzieć się z prezentowanej publikacji Wydawnictwa „Michalincum”. Książka zawiera materiały z Sympozjum Markiewiczowskiego, którego gospodarzem było Wyższe Seminarium Duchowne Księży Michalitów w Krakowie w latach 1990 - 1992. Redaktorem książki jest ks. Walerian Moroz CSMA. Pomagali mu w tym dziele: ks. Ryszard Andrzejewski CSMA, Barbara Czaplukowska i Andrzej Dątko.

Omawiana publikacja składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza z nich przedstawia ks. Bronisława Markiewicza na tle epoki, druga - omawia jego myśl teologiczną, wychowawczą i społeczną, zaś trzecia - prezentuje bogatą duchowość Sługi Bożego.

Redaktorzy prezentowanej książki w słowie wstępnym piszą między innymi tak: „Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Świętego Michała Archanioła w Krakowie podjęło się zorganizowania sympozjum naukowego, poświęcającego dziełu, myśli i duchowości Ojca Załóżyciela. Seminarium stało się gospodarzem spotkań, w których wzięli udział nie tylko prelegenci i przedstawiciele michalickich wspólnot zakonnych, ale także liczni goście, wśród których byli kłęcz biskupi, profesorowie, przedstawiciele różnych męskich i żeńskich zakonów, a także osoby